

21. Sprawy z zakresu subwencji unijnych, funduszy strukturalnych i regulacji rynków branżowych.

Większość spraw z tego zakresu dotyczyła płatności obszarowych. W wielu sprawach Wojewódzki Sąd Administracyjny zajmował się kwestią dotyczącą odmowy przyznania płatności bezpośrednich do gruntów rolnych, gdzie odmowa spowodowana była nieprawidłowościami wniosku o przyznanie płatności. W jednym z wyroków (wyrok z dnia 7 kwietnia 2008 r., **sygn. akt V SA/Wa 89/08**) Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wskazał, iż zmiany w korekcie wniosku, dotyczące ilości działek rolnych, ich powierzchni i rodzajów użytków nie mogą być traktowane jako oczywiste błędy w rozumieniu art. 19 rozporządzenia Komisji (UE) nr 796/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r., skoro opisują w części inny stan faktyczny, niż stan wykazany w pierwotnej treści wniosku.

Jedna ze spraw dotyczyła zmniejszenia indywidualnej ilości referencyjnej sprzedaży bezpośredniej.

Wyrokiem z dnia 19 czerwca 2008 r. **sygn. akt V SA/Wa 135/08**, Sąd dokonał oceny bardzo często powoływanej w skargach okoliczności niewykorzystania przez producenta indywidualnej ilości referencyjnej z uwagi na zaistnienie siły wyższej lub należycie uzasadniony przypadek mający tymczasowy wpływ na zdolność produkcyjną gospodarstwa.

W przedmiotowej sprawie Dyrektor Oddziału Terenowego Agencji Rynku Rolnego w B. decyzją wydaną na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2081 ze zm.) utrzymaną w mocy przez Prezesa Agencji Rynku Rolnego, zmniejszył skarżącemu indywidualną ilość referencyjną sprzedaży bezpośredniej o 204.000 kg. W odwołaniu od tej decyzji skarżący powołał się na klęskę suszy oraz chorobę wirusową bydła. Do odwołania załączył zaświadczenie lekarza weterynarii oraz zaświadczenie Urzędu Gminy.

Sąd skargę oddalił. Podniósł jednak w swoich rozważaniach, że przed wydaniem decyzji o zmniejszeniu indywidualnej ilości referencyjnej, organ obowiązany jest rozważyć, czy okoliczności podnoszone przez stronę w toku postępowania nie uzasadniają odstąpienia od zastosowania tej sankcji.

W zakresie odstępstwa są wiążące i bezpośrednio stosowane przez Polskę przepisy unijne zawarte zwłaszcza w rozporządzeniu Rady (WE) Nr 1788/2003 z 29

września 2003 r. ustanawiającej opłatę wyrównawczą w sektorze mleka i przetworów mlecznych (Dz. Urz. UE L 270 z 2003 r., str. 123) oraz rozporządzeniu Rady (WE) Nr 1782/2003 ustanawiającego wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającego określone systemy wsparcia dla rolników (Dz. Urz. UE L 270 z 2003 r.).

Z przepisów ww. rozporządzeń Rady wynika, iż aby możliwe było odstępianie od zastosowania sankcji przewidzianej w (ust. 2 art. 15 ww. rozporządzenia unijnego Nr 1788/2003 i) art. 32 ust. 1 ww. ustawy krajowej, tj.: muszą wystąpić zdarzenia, które można uznać za przypadki działania siły wyższej lub inne należycie uzasadnione i uznane przez właściwy organ okoliczności o charakterze nadzwyczajnym, oraz zdarzenia te muszą mieć bezpośredni wpływ na zdolność produkcyjną danego producenta rolnego w roku kwotowym, który podlega rozliczeniu.

Analizując podnoszone w sprawie okoliczności (susza, choroba bydła) Sąd uznał, iż mogłyby one mieć znaczenie w sprawie, o ile zostałyby w sposób właściwy przez rolnika udokumentowane. Przepisy unijne przewidują, że organ jest uprawniony do określenia jakie dokumenty mogą być złożone na potwierdzenie danej okoliczności mającej uzasadniać odstępianie od zmniejszenia indywidualnej ilości referencyjnej w trybie art. 32 ust. 1 ustawy o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych, odpowiadającego regulacji unijnej zawartej w art. 15 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1788/2003. W przypadku suszy Prezes ARR uznał, że właściwym dokumentem jest protokół oszacowania strat sporządzony przez uprawnioną do tego komisję powołaną przez wojewodę. Zobowiązał więc stronę do złożenia takiego dowodu. Również w przypadku choroby bydła organ wskazał, iż konieczny jest dowód wprost potwierdzający brakowanie krów. Strona nie odpowiedziała na to wezwanie.

W konsekwencji, zdaniem Sądu, organ doszedł do słusznego wniosku, iż wskazanych przez skarżącego zdarzeń -z uwagi na brak stosownej dokumentacji- nie można uznać za przypadek siły wyższej lub należycie uzasadniony i uznany przez właściwy organ przypadek mający tymczasowo wpływ na zdolność produkcyjną gospodarstwa rolnego.

Kolejna interesująca sprawa z tego zakresu dotyczyła odmowy wpisu do ewidencji producentów oraz nadania numeru identyfikacyjnego (**sygn. akt V SA/Wa 1120/08**).

Kierownik Biura Powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa odmówił A. S. wpisu do ewidencji producentów i nadania numeru identyfikacyjnego. W uzasadnieniu decyzji organ wyjaśnił, że z dołączonego oświadczenia do korekty wniosku o wpis do ewidencji producentów A. S. jednoznacznie potwierdziła, że jej mąż W. S. jest zarejestrowany w Krajowym Systemie Ewidencji Producentów. Powołując art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 2003r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2004 r. Nr 10, poz. 76 ze zm.) wyjaśnił, iż w przypadku małżonków oraz podmiotów będących współposiadaczami gospodarstwa rolnego nadaje się jeden numer identyfikacyjny i numer ten nadaje się temu z małżonków lub współposiadaczy, co do którego współmałżonek lub współposiadacz wyrazili pisemną zgodę.

Organ odwoławczy, którym był Dyrektor [...] Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W. utrzymując w mocy powyższą decyzję dokonał wykładni art. 12 ust. 4 ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności i podniósł, iż ustawodawca nie zróznicował sytuacji małżonków, którzy wspólnie prowadzą gospodarstwo rolne z tymi małżonkami, którzy posiadają odrębne gospodarstwa rolne nie związane ze sobą funkcjonalnie, organizacyjnie, ekonomicznie. Rozstrzygającym w tej materii jest, w ocenie Dyrektora Oddziału, fakt istnienia związku małżeńskiego.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie analizując przedmiotową sprawę uchylił decyzję organu I i II instancji.

Sąd wskazał, że powołana ustawa o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności od reguły określonej w art. 12 ust. 4 nie przewiduje wyjątków. W orzecznictwie sądów administracyjnych utrwalony jest jednak pogląd, że przepis ten nie oznacza jednak, iż takich wyjątków nie ma, ale są one związane z pojęciem gospodarstwa rolnego, które zostało zdefiniowane w Załączniku I do Rozporządzenia Komisji /WE/ Nr 1444/2002 z dnia 24.07.2002 r. zmieniające decyzję Komisji 2000/115/WE odnoszącą się do definicji charakterystyk, wyjątków od definicji oraz regionów i okręgów, dotyczących przeglądów struktury gospodarstw rolnych /Dz. Urz. UE L.2002.216.1/.

Z podanych przepisów objaśniających Sąd wyprowadził konkluzję, iż małżonkom można nadać osobne numery identyfikacyjne, jeżeli:

- istnieje między nimi rozdzielnosc majątkowa w rozumieniu przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego i w ramach tej rozdzielnosci małżonkowie prowadzą dwa odrębne gospodarstwa rolne i każde z nich jest samodzielne pod względem technicznym i ekonomicznym,
- prowadzą odrębne gospodarstwa rolne, stanowiące majątek odrębny z każdego z małżonków.

Sąd zwrócił uwagę, że zawarcie związku małżeńskiego nie ogranicza uprawnień małżonków związanych z zarządzaniem i dysponowaniem majątkiem odrębnym. Mogą nadal zarządzać nim samodzielnie, a stosownie do art. 36 § 1 k.r.o. oboje małżonkowie są obowiązani współdziałać w zarządzie majątkiem wspólnym, a istniejąca wspólnota majątkowa w czasie trwania małżeństwa jest niepodzielna.

Dlatego też za nietrafny Sąd uznał pogląd organu, że w każdym przypadku, niezależnie od istniejących stosunków majątkowych i faktycznego prowadzenia odrębnych gospodarstw rolnych, małżonkom nadaje się jeden numer identyfikacyjny.

Sąd podkreślił, iż przeciwko takiej interpretacji przemawia zarówno treść przytoczonych definicji gospodarstwa rolnego jak i przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego dot. stosunków majątkowych między małżonkami, które pozwalają na zachowanie pełnej samodzielności co do zarządu majątkiem odrębnym.

Oczywiście powołane definicje gospodarstwa rolnego (również art. art. 55³ k.c.), nie wiążą tego pojęcia z tytułem własności do składników majątkowych i nie ma przeszkód, aby w skład gospodarstwa rolnego zarządzanego przez oboje małżonków wchodziły składniki majątkowe stanowiące majątek odrębny tylko jednego z nich. Koniecznym jest ustalenie stosunków majątkowych między małżonkami S., tj. czy posiadają majątki odrębne, a jeśli tak czy składniki majątkowe wchodzące w skład tych majątków można uznać za odrębne w rozumieniu przytoczonych przepisów gospodarstwa rolne, a ustalenia pozytywne w tym zakresie muszą prowadzić do uwzględnienia wniosku A. S. i nadanie jej odrębnego numeru identyfikacyjnego.